



Til Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Oslo 18. januar 2017

Styrk lovverket for skolebibliotekene

Mange kommuner er flinke til å satse på skolebibliotekene sine, men de fleste er det ikke. Dagens lov og forskrift om skolebibliotek sier ingenting om hvordan skolebibliotek skal drives eller hvilke ressurser skolebiblioteket skal ha. Det er på tide med en styrking av skolebibliotekene som sikrer elevene hjelp og medvirkning i læring og utvikling.

Et skolebibliotek skal være et redskap for å støtte elevene i å nå målene som ligger i læreplanene. Det gjelder den generelle delen av læreplanen som omhandler dannelse og kultur og å gjøre barna til hele, selvstendige mennesker. Det handler om grunnleggende ferdigheter som lesing, å kunne finne informasjon, forstå resonnementer og forholde seg kritisk og selvstendig til tekster og de fagspesifikke læreplanene. Et skolebibliotek er et verktøy for læring. Og lesing er nøkkelen til læring og kunnskap.

Et skolebibliotek som brukes aktivt i den pedagogiske virksomheten gjør at elevene blir bedre lesere. Tall fra PISA viser at ungdom som leser mellom 30 minutter og 2 timer daglig for fornøylelsens skyld skårer best av alle i leseferdighet og har bedre skår i både matematikk og naturfag¹. Leseglede kommer sjeldent av seg selv, den må stimuleres. Et skolebibliotek er ikke bare en boksamling, en bokhylle i gangen eller en kasse med bøker. Det er aktive bibliotekarer og formidlere som skaper effekten og bidrar til elevenes resultater.

Ludvigsen-utvalgets rapport *Fremtidens skole*² understreker at kildekritisk vurderingsevne og digital dannelse er temaer som må bli mer sentrale i skolen i årene framover. Falske nyheter på internett sprer om seg og skolebibliotek og skolebibliotekarene kan brukes aktivt i skolens arbeid med digital kompetanse og til å utdanne engasjerte, kritisk tenkende unge mennesker med sunt nettvett. Dette krever at skolebibliotekene har en minimumsstandard og -kompetanse.

I Stortingets behandling av *fornyelsen av Kunnskapsløftet* mente hele Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen at skolebibliotek skal være en læringsarena på tvers av alle fag og et samlingspunkt som formidler litteratur og digitale læringsressurser. Komiteen understreket viktigheten av at skolebibliotek brukes systematisk i opplæringen, styrker sin pedagogiske rolle og blir en integrert del av skolens opplæringsvirksomhet³.

Også Stortingets behandling av *Digital agenda for Norge* vektlegger Transport- og kommunikasjonskomiteen skolebibliotekenes viktighet som læringsarena og skolebibliotek som en inkluderingsarena som bidrar til å utjevne digitale skiller og som fremmer personlig vekst hos den enkelte elev⁴.

¹ PISA 2009

² NOU 2014:7 og 2015:8,

³ Innst.19 S-2016-2017

⁴ Innst.84 S-2016-2017

Skolebiblioteket blir dessverre ofte en salderingspost for rektorer og kommunepolitikere som skal få kommunenes økonomiske midler til å strekke til. Statistikk viser at skolebibliotek har begrenset åpningstid, personalressursene som brukes på biblioteket går nedover og at hovedoppgaven blir å administrere biblioteket⁵. Tilveksten av bøker per elev i grunnskolen er i gjennomsnitt 1,2 bøker i året. Dette gjelder både fag- og skjønnlitteratur til sammen⁶.

Vi ønsker at

- skolebiblioteket settes i sammenheng med læreplanene og blir en del av skolens pedagogiske planverk
- skolebiblioteket har kvalifisert bibliotekfaglig kompetanse
- skolebiblioteket er åpent og bemannet i skolens åpningstid
- skolebiblioteket ligger i egnede lokaler i skolen eller i rimelig avstand fra skolen slik at biblioteket kontinuerlig kan benyttes i elevenes læring
- skolebiblioteket inneholder en relevant boksamling innenfor fag- og skjønnlitteratur, digitale verktøy og andre medier
- skolebiblioteket formidler litteratur tilpasset elevenes evner og deres måte å lære på, fremmer språkutvikling og stimulerer til lesing gjennom å gi elevene gode leseopplevelser
- det tas større ansvar for utviklingen av skolebibliotekene og at anbefalingene som ble gitt i *Evaluering av program for skolebibliotek 2009-2013* følges opp⁷
- det føres tilsyn med at skoleeierne gir elevene tilgang til tilrettelagte skolebibliotek
- skolebibliotek skal utvikles til å bli en formidlingsarena for blant annet litteraturformidling gjennom den kulturelle skolesekken

I dag har skolebibliotek ikke den rollen i skolen som Stortinget ønsker. Ansvaret for skolebibliotek ligger hos Kunnskapsdepartementet. Vi ber derfor kunnskapsministeren vurdere hvordan en styrking av skolebibliotekene kan gjøres.

Med vennlig hilsen

Norsk Bibliotekforening
Foreningen !les
Leser søker bok
Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere
Norsk Forfattersentrum
Fagforbundet
Norsk Barnebokinstitut
Bibliotekarforbundet
Kulturforbundet
Skolenes landsforbund
Utdanningsforbundet

⁵ Spørsmål til skolenorge, rapport 25/2013 s. 45

⁶ www.nb.no. Bibliotek i grunnskolen 2014 - bestand

⁷ NIFU rapport 4-2014